

Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO
GIOVANNI PITRUZZELLA IŠVADA,
pateikta 2019 m. gruodžio 5 d.¹

Byla C-560/18 P

**Izba Gospodarcza Producentów i Operatorów Urządzeń Rozrywkowych
prześ**

Europos Komisija

„Apeliacinis skundas – Galimybė susipažinti su Europos Sąjungos institucijų dokumentais – Reglamentas (EB) Nr. 1049/2001 – Dokumentai, susiję su vykstančia pažeidimo nagrinėjimo procedūra – Išsamiai išdėstytos nuomonės remiantis pranešimo tvarka pagal Direktyvą 98/34/EB – Atsisakymas suteikti galimybę susipažinti su dokumentais – Išimtis, numatyta 4 straipsnio 2 dalies trečioje įtraukoje – Dokumentų, prašomų pateikti teismo proceso metu, atskleidimas – Nutartis dėl poreikio priimti sprendimą nebuvimo – Suinteresuotumo pareikšti ieškinį teisme išlikimas“

I. Įžanga

1. Ar išnyksta asociacijos, atstovaujančios konkretaus komercinio sektoriaus veiklos vykdytojų interesams, suinteresuotumas pareikšti ieškinį teisme po to, kai vykstant procesui Europos Sąjungos Bendrajame Teisme buvo atskleisti dokumentai, su kuriais Europos Komisija buvo atsisakiusi suteikti galimybę susipažinti?
2. Kokiomis aplinkybėmis remdamasis Bendrasis Teismas galėtų teisėtai paskelbti, kad ieškovas nebeturi suinteresuotumo pareikšti ieškinį, todėl nebereikia priimti sprendimo?
3. Ar tikimybės, kad tariamas neteisėtumas, t. y. atsisakymas suteikti galimybę susipažinti su tam tikrais dokumentais, pasikartos ateityje, vertinimas turi būti atliktas abstrakčiai, atsižvelgiant į bet kokią atsisakymo hipotezę, pagrįstą ta pačia teisės akto nuostata, ar konkrečiai, atsižvelgiant į konkrečios situacijos subjektyvias ir objektyvias aplinkybes?
4. Būtent šie teisiniai klausimai iš esmės yra pagrindiniai nagrinėjamoje byloje, kurioje asociacija, ginanti lošimo automatų gamintojų, platintojų ir šios srities veiklos vykdytojų Lenkijoje interesus, pateikė Teisingumo Teismui apeliacinį skundą, prašydama panaikinti Bendrojo Teismo nutartį, kurioje nutarta, kad nereikia priimti sprendimo, nes minėta asociacija nebeturi suinteresuotumo pareikšti ieškinį teisme.
5. Apeliacinį skundą apeliantė grindžia penkiais pagrindais, tačiau, kaip prašė Teisingumo Teismas, šioje išvadoje nagrinėsiu tik tuos teisinius klausimus, kurie susiję su pirmuoju pagrindu.
6. Apibrėžęs bylos dalyką išanalizuosiu Teisingumo Teismo jurisprudenciją dėl suinteresuotumo pareikšti ieškinį teisme ir joje įtvirtintus principus taikysiu nagrinėjamai bylai.

¹ Originalo kalba: italų.

7. Visų pirma stengsiuosi paaiškinti, kad byloje dėl galimybės susipažinti su dokumentais suinteresuotumas pareikšti ieškinį po tų dokumentų atskleidimo gali išlikti tik išimtinu atveju ir tik konkrečiose situacijose, kurias Teisingumo Teismas neseniai išvardijo Sprendime C-57/16 P (*ClientEarth*)².

8. Galiausiai padarysiu išvadą, kad šiuo atveju tos konkrečios situacijos nėra nustatytos, todėl Bendrasis Teismas nepadarė teisės klaidos, kai pripažino, jog nereikia priimti sprendimo, ir kad todėl pirmąjį apeliacinio skundo pagrindą reikia atmesti.

II. Teisės aktai

A. Reglamentas Nr. 1049/2001

9. Reglamento Nr. 1049/2001³ 4 konstatuojamojoje dalyje nustatyta:

„Šio reglamento tikslas yra padaryti visuomenės teisę susipažinti su dokumentais kaip galima veiksmingesne bei numatyti tokios galimybės principus ir ribas pagal ES sutarties 255 straipsnio 2 dalį.“

10. To paties reglamento 11 konstatuojamojoje dalyje nustatyta:

„Iš esmės visi institucijų dokumentai turėtų būti prieinami visuomenei. Tačiau išimties tvarka turėtų būti apsaugomi tam tikri visuomenės ir asmeniniai interesai. Institucijoms turėtų būti suteikta teisė saugoti savo vidaus konsultacijas ir svarstymus, kai yra būtina išlaikyti jų sugebėjimą vykdyti užduotis.

<...>“

11. Reglamento Nr. 1049/2001 2 straipsnio „Naudos gavėjai ir taikymo sritis“ 1 dalyje nustatyta:

„1. Bet kuris Sąjungos pilietis ir bet kuris fizinis ar juridinis asmuo, gyvenantis ar turintis registruotą buveinę valstybėje narėje, turi teisę, laikydamasis šiame reglamente nustatytų principų, sąlygų ir apribojimų, susipažinti su institucijų dokumentais.“

12. Reglamento Nr. 1049/2001 4 straipsnio „Išimtys“ 2 ir 3 dalyse nustatyta:

„2. Institucijos nesuteikia galimybės susipažinti su dokumentais, dėl kurių atskleidimo nukentėtų apsauga:

- komercinių fizinių arba juridinių asmenų interesų, įskaitant intelektinės nuosavybės,
- teismo proceso ir teisinės pagalbos,
- inspekcijų, tyrimų ir audito tikslų,

nebent atskleidimo reikalautų viršesnis viešasis interesas.

² 2018 m. rugsėjo 4 d. Sprendimas *ClientEarth* / Komisija, C-57/16 P, EU:C:2018:660.

³ 2001 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1049/2001 dėl galimybės visuomenei susipažinti su Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos dokumentais (OL L 145, 2001, p. 43; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 1 sk., 3 t., p. 331).

3. Galimybė susipažinti su institucijos parengtais dokumentais, skirtais vidaus naudojimui arba su institucijoje gautais dokumentais, susijusiais su tokiu klausimu, dėl kurio institucija dar nėra priėmusi sprendimo, nesuteikiama, jei dokumento atskleidimas rimtai pakenktų institucijos sprendimų priėmimo procesui, nebent atskleidimo reikalautų viršesnis viešasis interesas. <...>“

III. Ginčo aplinkybės, ieškinys Bendrajame Teisme ir skundžiama nutartis

A. Faktinės aplinkybės, susiklosčiusios prieš pareiškiant ieškinį teisme

13. Vykdydama pažeidimo nagrinėjimo procedūrą 2013/4218, 2013 m. lapkričio 20 d. Europos Komisija išsiuntė Lenkijos Respublikai SESV 258 straipsniu grindžiamą oficialų pranešimą, jame šios valstybės narės prašoma nacionalinės teisės aktus, reglamentuojančius azartinių lošimų paslaugas, suderinti su ES teisės aktuose įtvirtintomis pagrindinėmis laisvėmis.

14. 2014 m. kovo 3 d. gautame atsakyme Lenkijos Respublika informavo Komisiją apie ketinimą pagal 1998 m. birželio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 98/34⁴, nustatančią informacijos apie standartus ir techninius reglamentus bei informacinės visuomenės paslaugų taisyklės teikimo tvarką, oficialiai pranešti apie įstatymo projektą, kuriuo iš dalies keičiamas Lenkijos Respublikos Azartinių lošimų įstatymas.

15. 2014 m. lapkričio 5 d. Lenkijos Respublika pranešė Komisijai apie paskelbtą įstatymo projektą⁵, kaip numatyta Direktyvos 98/34 8 straipsnyje.

16. Vykstant šiai procedūrai, atitinkamai 2015 m. vasario 3 d. ir 6 d. Komisija ir Maltos Respublika pateikė dvi išsamias nuomones dėl įstatymo projekto, apie kurį pranešta, kaip numatyta Direktyvos 98/34 9 straipsnio 2 dalyje.

17. 2015 m. vasario 17 d. *Izba Gospodarcza Producentów i Operatorów Urządzeń Rozrywkowych* (toliau – IGPOUR) – organizacija, atstovaujanti lošimo automatų gamintojų, platintojų ir šios srities veiklos vykdytojų Lenkijoje interesams – paprašė suteikti galimybę susipažinti su Komisijos ir Maltos Respublikos pateiktomis nuomonėmis pagal Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 2 straipsnio 1 dalį.

18. Įvertinusi prašymą 2015 m. kovo 10 d. Komisija atsisakė suteikti IGPOUR galimybę susipažinti su prašomais dokumentais.

19. 2015 m. balandžio 16 d. IGPOUR pateikė Komisijai kartotinę paraišką dėl galimybės susipažinti su dokumentais pagal Reglamento Nr. 1049/2001 7 straipsnio 2 dalį.

20. 2015 m. birželio 12 d. Komisija atmetė IGPOUR kartotinę paraišką tiek, kiek ji buvo susijusi su jos išsamia nuomone; 2015 m. liepos 17 d. ji atmetė kartotinę paraišką tiek, kiek ji susijusi su Maltos Respublikos pateikta išsamia nuomone⁶.

21. Atsisakymą atskleisti IGPOUR prašomus dokumentus ginčijamuose sprendimuose Komisija pagrindė Reglamento Nr. 1049/2001 4 straipsnio 2 dalies trečia įtrauka. Komisija išsamiau paaiškino, kaip dėl nagrinėjamų dokumentų atskleidimo nukentėtų „inspekcijų, tyrimų ir audito tikslų“ apsauga, kiek tai susiję su pažeidimo nagrinėjimo procedūra 2013/4218, nes prašomos atskleisti nuomonės yra neatskiriama susijusios su šia procedūra.

4 OL L 204, 1998, p. 37; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 20 t., p. 337. Iš dalies pakeista 2015 m. rugsėjo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2015/1535/EB.

5 Įstatymo projektui, apie kurį pranešta, Komisija suteikė nuorodą 2014/537/PL.

6 Ginčijami sprendimai klasifikuoti kaip GESTDEM 2015/1291

B. Procesas Bendrajame Teisme ir skundžiama nutartis

22. Dėl minėto atsisakymo suteikti galimybę susipažinti su dokumentais 2015 m. rugsėjo 1 d. IGPOUR pateikė Bendrojo Teismo kanceliarijoje ieškinį, juo prašė panaikinti ginčijamus sprendimus.

23. Šiame procese Švedijos Karalystei leista įstoti į bylą palaikyti IGPOUR reikalavimų, o Lenkijos Respublikai suteikta galimybė dalyvauti procese Komisijos pozicijai palaikyti.

24. Per 2017 m. rugsėjo 28 d. posėdį buvo išklaustytos šalių žodinės pastabos ir jų atsakymai į Bendrojo Teismo pateiktus klausimus.

25. 2018 m. kovo 6 d. pateiktu raštu Komisija paprašė Bendrojo Teismo konstatuoti, kad nebeliko IGPOUR pateikto skundo dalyko, nes pabaigusi susijusią pažeidimo nagrinėjimo procedūrą 2013/4218 ji nusprendė suteikti galimybę ieškovei susipažinti su dviem ginčijamais dokumentais. Be to, tuo pačiu raštu Komisija paprašė priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidas.

26. Atsižvelgdamas į šį prašymą Bendrasis Teismas nusprendė atnaujinti žodinę proceso dalį 2018 m. kovo 14 d. nutartimi ir paragino šalis pateikti pastabas dėl Komisijos pateikto prašymo pripažinti, kad nebereikia priimti sprendimo.

27. Pastabose IGPOUR ginčijo tai, kad ji neteko suinteresuotumo pareikšti ieškinį, o Lenkijos Respublika pastabose tiesiog nurodė, kad neprieštarauja Komisijos prašymui. Švedijos Karalystė nepateikė pastabų dėl tokio siūlymo.

28. 2018 m. liepos 10 d. nutartimi⁷ Bendrasis Teismas nusprendė, kad nebereikia priimti sprendimo, ir įpareigojo kiekvieną šalį padengti savo bylinėjimosi išlaidas.

29. Grįsdamas nutartį Bendrasis Teismas nurodė, jog atsižvelgiant į nagrinėjamos situacijos ypatumus mažai tikėtina, kad panaši situacija gali vėl susiklostyti ateityje, ir padarė išvadą, kad pateikus prašomus dokumentus ieškovė nebeturį suinteresuotumo pareikšti ieškinį teisme.

30. Be to, Bendrasis Teismas konstatavo, kad ginčydama Komisijos prašymą nutraukti bylą, nes nebereikia priimti sprendimo, IGPOUR rėmėsi bendro pobūdžio galimybe pareikšti ieškinį dėl žalos atlyginimo ateityje, tačiau nepatikslino savo realaus ketinimo imtis tokių veiksmų.

C. Procesas Teisingumo Teisme ir šalių reikalavimai

31. 2018 m. rugsėjo 3 d. Teisingumo Teisme pateiktu ieškiniu IGPOUR prašė Teisingumo Teismo panaikinti Bendrojo Teismo nutartį, kad nereikia priimti sprendimo, taip pat panaikinti ginčijamus sprendimus, kuriais atsisakyta suteikti galimybę apeliantei susipažinti su Komisijos ir Maltos Respublikos pateiktomis išsamiomis nuomonėmis per pranešimo procedūrą 2014/537/PL. Be to, IGPOUR reikalavo priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

32. Papildomai IGPOUR prašė grąžinti bylą Bendrajam Teismui, kad šis priimtų sprendimą dėl esmės ir bylinėjimosi išlaidų.

33. Švedijos Karalystė prašė Teisingumo Teismo panaikinti skundžiamą nutartį ir ginčijamus sprendimus.

34. Komisija prašė atmesti apeliacinį skundą ir priteisti iš apeliančės bylinėjimosi išlaidas.

⁷ 2018 m. liepos 10 d. Nutartis *Izba Gospodarcza Producentów i Operatorów Urządzeń Rozrywkowych / Komisija*, T-514/15, nepaskelbta Rink., EU:T:2018:500.

IV. Apeliacinio skundo nagrinėjimas

35. Grįsdama apeliacinį skundą IGPOUR nurodo penkis apeliacinio skundo pagrindus.

36. Nurodydama pirmąjį apeliacinio skundo pagrindą, kurį sudaro dvi dalys, IGPOUR kaltina Bendrąjį Teismą tuo, kad šis padarė teisės klaidą (skundžiamos nutarties 30 ir 32 punktai), nes: nutarė, jog mažai tikėtina, kad ieškovės nurodytas tariamas neteisėtumas gali pasikartoti ateityje ir kad dėl to, atskleidus prašomus dokumentus, apeliante nebėra suinteresuota tęsti bylos nagrinėjimo; atlikdamas šį vertinimą nurodė, kad svarbu įvertinti, ar ateityje gali susiklostyti tokia konkreti situacija, kokia nagrinėjama šioje byloje, o ne tai, ar ateityje kitose bylose dėl galimybės susipažinti su dokumentais Komisija gali taikyti tą pačią išimtį, numatytą Reglamento Nr. 1049/2001 4 straipsnio 2 dalies trečioje įtraukoje.

37. Nurodydama antrąjį apeliacinio skundo pagrindą apeliante tvirtina, kad skundžiamos nutarties 33 punkte Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai priėjo prie išvados, kad nutartis nutraukti bylos nagrinėjimą nepriimant sprendimo nesudaro sąlygų Komisijai išvengti veiksmingos teisminės kontrolės.

38. Nurodydama trečiąjį apeliacinio skundo pagrindą IGPOUR tvirtina, kad skundžiamos nutarties 34 punkte Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai nusprendė, kad bylos nagrinėjimo nutraukimas nepriimant sprendimo nesukurs apeliantei nepagrįstai didelės naštos, jeigu ji nuspręs pareikšti Komisijai ieškinį dėl žalos atlyginimo.

39. Pateikdama ketvirtąjį apeliacinio skundo pagrindą, susijusį su skundžiamos nutarties 34 punktu, apeliante nurodo tariamą teisės klaidą, kurią Bendrasis Teismas padarė, kai nusprendė, kad nereikia priimti sprendimo remiantis galimais apeliantės ar jos narių pateiktais prašymais atlyginti ginčijamais sprendimais padarytą žalą, nes apeliante: nenurodė, ar ketinimas pareikšti ieškinį dėl žalos atlyginimo yra vien hipotetinis; nesirėmė tiksliais, konkrečiais ir patikrinamais įrodymais; nepateikė jokių įrodymų dėl ginčijamais sprendimais padarytos žalos.

40. Nurodydama penktąjį apeliacinio skundo pagrindą IGPOUR teigia, kad skundžiamos nutarties 34 punkte Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai nusprendė, kad apeliante visiškai nebuvo suinteresuota tęsti bylos nagrinėjimo, nors ginčijamų sprendimų panaikinimas buvo būtinas siekiant ištaisyti apeliantei, kaip profesinei organizacijai, padarytą neturtinę žalą.

41. Kaip minėjau, šioje išvadoje nagrinėjamas tik pirmasis apeliacinio skundo pagrindas.

A. Dėl pirmojo apeliacinio skundo pagrindo, susijusio su teisės klaida, kurią padarė Bendrasis Teismas, kai: i) nutarė, jog mažai tikėtina, kad apeliantės skunde nurodytas neteisėtumas gali pasikartoti ateityje; ii) nurodė, kad svarbu nustatyti, ar ateityje gali susiklostyti analogiška situacija, kaip nagrinėjama byloje.

1. Šalių argumentai

42. IGPOUR tvirtina, kad skundžiamos nutarties 30 ir 32 punktuose Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai konstatavo, jog nėra tikimybės, kad susiklosčius analogiškai situacijai, kaip nagrinėjama šioje byloje, tariamai neteisėtas Komisijos atsisakymas suteikti galimybę susipažinti su nurodytais dokumentais gali pasikartoti ateityje, todėl ieškovė nėra suinteresuota tęsti bylos nagrinėjimo.

43. IGPOUR konkrečiau nurodo, kad Bendrasis Teismas nekonstatavo, jog mažai tikėtina, kad ateityje Komisija remsis Reglamento Nr. 1049/2001 4 straipsnio 2 dalies trečios įtraukos aiškinimu, pagal kurį, jei dokumentai, su kuriais prašoma suteikti galimybę susipažinti pagal Reglamentą Nr. 1049/2001, apima nuorodas į oficialius pranešimus ar, nesant tokių nuorodų, yra „neatskiriama susiję“ su vykstančia pažeidimo nagrinėjimo procedūra, jiems taikoma bendroji neatskleidimo prezumpcija.

44. Apeliantė mano, kad Bendrasis Teismas veikiau įvertino tikimybę, kad šioje byloje pateiktas aiškinimas bus vėl taikomas, esant situacijai, kuri panaši į nagrinėjamą šioje byloje, t. y. naujoje byloje, kurioje vykstant pažeidimo nagrinėjimo procedūrai valstybė narė, reaguodama į susirūpinimą, dėl kurio pradėta procedūra, praneša Komisijai apie įstatymo projektą, ir Komisija atsisako atskleisti dėl šio įstatymo projekto pateiktas nuomones, kad užtikrintų valstybių ir Komisijos tarpusavio santykių būtino konfidencialumo apsaugą pažeidimo nagrinėjimo procedūros metu.

45. Šiuo klausimu IGPOUR, be kita ko, nurodo 2018 m. kovo 22 d. Bendrojo Teismo sprendimą *De Capitani / Parlamentas*⁸, kuriame Bendrasis Teismas patvirtino ieškovės suinteresuotumą sprendimu, esant analogiškai situacijai, nes ieškovės nurodytas neteisėtumas grindžiamas vienos iš Reglamente Nr. 1049/2001 nustatytos išimties aiškinimu, kurį Parlamentas gali pakartoti, gavęs naują prašymą suteikti galimybę susipažinti su dokumentais.

46. IGPOUR teigimu, Bendrasis Teismas padarė tą pačią klaidą, kaip nurodyta pirmesniuose punktuose, kai patvirtino Komisijos aiškinimą, kad pagal skaidrumo principą, kuriuo grindžiama Direktyva 98/34 (pakeista Direktyva 2015/1535), nedraudžiama remtis bendrosiomis neatskleidimo prezumpcijomis, susijusiomis su išsamiomis nuomonėmis, priimtomis vykdant nekonfidencialią pranešimo procedūrą.

47. Be to, IGPOUR tvirtina, kad atsižvelgiant į ypač didelę valstybių narių pareigų, susijusių su pranešimu pagal Direktyvą 2015/1535, apimtį labai tikėtina, kad daug dokumentų, apie kuriuos pranešta, bent iš dalies atitiks Komisijos susirūpinimą keliančius aspektus.

48. Be to, apeliantė pažymi, kad kita su jos atveju susijusi nutartis, t. y. 2018 m. liepos 19 d. Nutartis *Izba Gospodarcza Producentów i Operatorów Urządzeń Rozrywkowych / Komisija*⁹, gali būti laikoma reikšminga šioje byloje, siekiant įrodyti, kad Komisija nuolat gina savo aiškinimą, susijusį su Reglamento Nr. 1049/2001 4 straipsnio 2 dalies trečia įtrauka, ir su skaidrumo principu, įtvirtintu Direktyvose 98/34 ir 2015/1535. Būtent toks precedentas, apeliantės teigimu, patvirtina tikimybę, kad ginčijamas aiškinimas gali pasikartoti ateityje.

49. Galiausiai IGPOUR teigia, jog labai tikėtina, kad ji ateityje pateiks prašymus dėl galimybės susipažinti su dokumentais, panašiais į tuos, kurie nagrinėjami šioje byloje, nes ji yra verslininkų organizacija, kurios veikla apima visus jos narių sudaromų komercinių sandorių aspektus, o ne tuos, kurie tiesiogiai susiję su jos atstovaujamu konkrečiu, t. y. azartinių lošimų, sektoriumi.

50. Švedijos vyriausybė mano, kad apeliacinis skundas yra pagrįstas, ir pateikia pastabų tik dėl IGPOUR apeliacinio skundo pirmojo pagrindo. Šiuo klausimu vyriausybė pažymi, kad nors dabar IGPOUR turi galimybę susipažinti su ginčijamais dokumentais, iš apeliacinio skundo 10 ir 35 punktų matyti, kad Komisija ginčijamų sprendimų oficialiai nepanaikino, todėl ginčo dalykas išliko.

⁸ T-540/15, EU:T:2018:167.

⁹ 2018 m. liepos 19 d. Nutartis *Izba Gospodarcza Producentów i Operatorów Urządzeń Rozrywkowych / Komisija*, T-750/17, nepaskelbta Rink., EU:T:2018:506.

51. Švedijos vyriausybės teigimu, IGPOUR sąmoningai stengėsi susipažinti su išsamiomis nuomonėmis, pateiktomis per pranešimo procedūrą, kai pažeidimo nagrinėjimo procedūra dar tebevyko. Tačiau galimybė susipažinti su šiais dokumentais buvo suteikta tik pasibaigus pažeidimo nagrinėjimo ir pranešimo procedūroms. Kadangi prašomi dokumentai nebuvo atskleisti iki šių procedūrų pabaigos, ji negalėjo visiškai pasiekti prašymo dėl galimybės susipažinti su dokumentais tikslų.

52. Švedijos vyriausybė sutinka su IGPOUR pozicija, kad Bendrasis Teismas turėjo išnagrinėti, ar Komisija ateityje galės remtis ginčijamiems sprendimams taikoma Komisijos bendrosios prezumpcijos taisykle. Ši išvada tiesiogiai patvirtinama 2018 m. rugsėjo 4 d. Sprendimu *ClientEarth / Komisija*, iš kurio matyti, kad reikia išnagrinėti, ar nurodytas neteisėtumas gali kilti ateityje.

53. Švedijos vyriausybė, kaip ir IGPOUR, mano, kad tokia situacija gali pasikartoti ateityje.

54. Pirma, egzistuoja tiesioginis pavojus, kad Komisija galės motyvuoti sprendimus, kuriais bus atmetami būsimi prašymai suteikti galimybę susipažinti su dokumentais, pateikti vykstant Direktyvoje 2015/1535 numatytai pranešimo procedūrai, remdamasi ginčijama bendrąja prezumpcija.

55. Antra, Komisija faktiškai jau taikė tokią bendrosios prezumpcijos taisyklę po to, kai priėmė ginčijamus sprendimus, kad pateisintų kartotinės paraiškos, kurią IGPOUR pateikė vykstant Direktyvoje 2015/1535 numatytai pranešimo procedūrai ir kurioje prašė suteikti galimybę susipažinti su Komisijos pastabomis ir išsamia nuomone, atmetimą.

56. Trečia, faktas, kad IGPOUR kyla rizika, jog šia bendrosios prezumpcijos taisykle gali būti pasinaudota ir ateityje, taip pat išplaukia iš to, kad IGPOUR yra lošimo automatų gamintojų, platintojų ir šios srities veiklos vykdytojų Lenkijoje interesams atstovaujanti organizacija, kurios veikla apima visus jos narių sudaromų komercinių sandorių aspektus, o ne tik tuos, kurie tiesiogiai susiję su jos atstovaujamu konkrečiu sektoriumi ar kurie įtvirtinti azartinių lošimų teisės aktuose. Galiausiai ši rizika susijusi ne tik su IGPOUR prašymais susipažinti su dokumentais, bet ir su kitų asmenų prašymais.

57. Komisija mano, kad pirmasis apeliacinio skundo pagrindas yra nepagrįstas dėl trijų motyvų.

58. Pirma, ji teigia, kad IGPOUR neginčija teisinių kriterijų, kuriuos Bendrasis Teismas taikė vertindamas, ar IGPOUR galėjo būti suinteresuota tęsti bylos nagrinėjimą, bet, atrodo, prašo Teisingumo Teismo pakeisti faktinių aplinkybių vertinimą, kurį atliko Bendrasis Teismas, t. y. įvertinti tikimybę, ar tariamas neteisėtumas gali pasikartoti ateityje, pateikdama savo to paties faktinio elemento vertinimą. Komisijos teigimu, Bendrasis Teismas teisingai išnagrinėjo šios bylos aplinkybes ir padarė išvadą, kad IGPOUR neturėjo konkretaus ir tuo metu egzistavusio suinteresuotumo užkirsti kelią tariamo neteisėtumo pasikartojimui ateityje.

59. Antra, Komisija tvirtina, kad priėmus sprendimą suteikti galimybę susipažinti su nagrinėjamais dokumentais, apeliante neteko tuo metu egzistavusio suinteresuotumo panaikinti ginčijamus sprendimus, nes tolesnis bylos nagrinėjimas jai nebūtų suteikęs jokios konkrečios naudos. IGPOUR klaidingai teigė, kad jos suinteresuotumas tęsti procedūrą gali būti laikomas pagrindu ginčyti Reglamento Nr. 1049/2001 aiškinimą, kuriuo remdamasi Komisija priėmė ginčijamus sprendimus ir kuriuo gali vėl remtis ateityje.

60. Trečia, Komisija tvirtina, kad Bendrasis Teismas teisingai rėmėsi konkrečiomis faktinėmis bylos aplinkybėmis kaip atskaitos tašku, kad įvertintų tikimybės, jog gali būti pakartotinai pareikšti tokie ieškiniai, kaip IGPOUR, laipsnį ir nusprendė, jog mažai tikėtina, kad ateityje susidarys tokia netipiška situacija.

61. Galiausiai, Komisijos teigimu, IGPOUR padėtis labai skiriasi nuo ieškovės padėties byloje, kurioje priimtas Sprendimas *ClientEarth / Komisija* (C-57/16 P). Toje byloje Teisingumo Teismas pripažino pareiškėjo suinteresuotumo pradėti arba tęsti bylos nagrinėjimą buvimą, nepaisant prašomų dokumentų atskleidimo, nes ieškiniu buvo prašoma pakeisti sprendimą, kuriuo buvo pripažinta, kad bendroji konfidencialumo prezumpcija taikoma tam tikrai dokumentų kategorijai, ir kad pareiškėjui – pelno nesiekiančiai organizacijai, kuri rūpinasi aplinkos apsauga, kilo ypač didelė grėsmė vėl susidurti su tariamu neteisėtumu.

2. Vertinimai

62. Šio apeliacinio proceso dalykas yra Teisingumo Teismo vykdoma skundžiamos 2018 m. liepos 10 d. nutarties kontrolė, siekiant įvertinti, ar Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, nuspręsdamas, kad dabar jau apeliante neteko suinteresuotumo pareikšti ieškinį (*rectius* tęsti bylos nagrinėjimą), nes Komisija, dar prieš pasibaigiant procesui Bendrajame Teisme, suteikė galimybę susipažinti su dokumentais, kurie yra ankstesnio atsisakymo suteikti galimybę susipažinti su dokumentais dalykas, dėl kurio buvo pateiktas prašymas panaikinti sprendimus.

63. Šiuo tikslu trumpai apibendrinsiu Teisingumo Teismo nustatytus principus, kiek tai susiję su suinteresuotumu pareikšti ieškinį, paskui – sąlygas, kuriomis galima laikyti, jog dar turimas suinteresuotumas pareikšti ieškinį po prašomų dokumentų pateikimo.

64. Pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką ginčo dalykas, kaip ir suinteresuotumas pareikšti ieškinį, turi išlikti iki teismo sprendimo priėmimo dienos, antraip sprendimo priimti nereikia. Toks suinteresuotumas reiškia, kad pats ginčijamo akto panaikinimas gali turėti teisinių pasekmių ir kad taip dėl ieškinio nagrinėjimo baigties gali atsirasti nauda jį pareiškusiai šaliai¹⁰.

65. Taigi tam, kad būtų galima laikyti, jog yra suinteresuotumas pareikšti ieškinį arba tęsti procesą, ne tik ieškovo padėtis turi būti ypatinga teisės akto, kurio teisėtumą jis ketina ginčyti, atžvilgiu, bet ir šio akto panaikinimas turi turėti teigiamų teisinių pasekmių jo teisei padėčiai¹¹. Jeigu ieškovas negali turėti jokios naudos iš to, kad jo ieškinys galbūt bus patenkintas, kreipimasis į teismą arba bylos nagrinėjimas negali būti pateisinamas. Taigi būtent siekiant užtikrinti tinkamą teisingumo vykdymą ir išvengti kreipimosi į Sąjungos teismą tik teorinio pobūdžio klausimais, kurių išsprendimas negali lemti teisinių pasekmių ar suteikti ieškovui naudos, reikalaujama, kad kiekvienas asmuo, pareiškiantis ieškinį teisme, būtų suinteresuotas pareikšti ieškinį ir išlaikytų šį suinteresuotumą per visą bylos nagrinėjimo procesą¹².

66. Suinteresuotumas pareikšti ieškinį, teismo praktikoje kvalifikuojamas kaip pagrindinė ir pirmoji kiekvieno ieškinio pareiškimo sąlyga, turi būti atsiradęs ir esantis ir negali būti vertinamas atsižvelgiant į būsimą ir hipotetinę aplinkybę¹³.

67. Vadinas, ieškovo suinteresuotumo pareikšti ieškinį išlikimą reikia vertinti *in concreto*, atsižvelgiant, be kita ko, į nurodomo neteisėtumo padarinius ir tariamai patirtos žalos pobūdį¹⁴.

10 Be kitų, žr. 2018 m. rugsėjo 4 d. Sprendimo *ClientEarth / Komisija*, C-57/16 P, EU:C:2018:660, 43 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją.

11 Tokį suinteresuotumo pareikšti ieškinį apibūdinimą patvirtina šios sąvokos turinys kai kuriomis oficialiosiomis Sąjungos kalbomis, kaip antai vokiečių kalba, kuria suinteresuotumas pareikšti ieškinį apibūdinamas žodžiu *Rechtsschutzbedürfnis* arba *Rechtschutzinteresse* (pažodžiui „teisinės apsaugos poreikis“ arba „suinteresuotumas teisine apsauga“), ir Teisingumo Teismo praktika, kurioje kalbama apie „atsiradusį ir esantį suinteresuotumą, kuriam reikalinga teisinė apsauga“ (žr. 2015 m. vasario 26 d. Sprendimo *Planet / Komisija*, C-564/13 P, EU:C:2015:124, 28 ir 34 punktus). Šiuo klausimu žr. generalinio advokato P. Mengozzi išvados byloje *Mory ir kt. / Komisija*, C-33/14 P, EU:C:2015:409, 27 ir 28 punktus ir 19 išnašą.

12 Generalinio advokato P. Mengozzi išvados byloje *Mory ir kt. / Komisija*, C-33/14 P, EU:C:2015:409, 28 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją.

13 Generalinio advokato P. Mengozzi išvados byloje *Mory ir kt. / Komisija*, C-33/14 P, EU:C:2015:409, 29 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją.

14 2013 m. gegužės 28 d. Sprendimo *Abdulrahim / Taryba ir Komisija*, C-239/12 P, EU:C:2013:331, 65 punktą.

68. Taigi atsižvelgdami į Teisingumo Teismo pateiktas išvadas galime išskirti šiuos bendruosius principus: suinteresuotumas pareikšti ieškinį turi egzistuoti jį pareiškiant ir išlikti iki bylos nagrinėjimo pabaigos, o jo nebuvimas reiškia, kad ieškinys yra nepriimtinas arba nereikia priimti sprendimo; suinteresuotumas pareikšti ieškinį turi būti atsiradęs, esantis ir realus, o ne vien hipotetinis; sprendimo priėmimas turi būti naudingas ieškovui.

69. Toliau pereisime prie antrojo konkretesnio aspekto, t. y. dėl to, ar suinteresuotumas pareikšti ieškinį išlieka tuo atveju, kai byla susijusi su galimybe susipažinti su dokumentais ir tie dokumentai vykstant teismo procesui yra atskleidžiami pareiškėjui.

70. Iš tikrųjų šioje byloje, kaip matėme, apeliantė iš esmės teigia, kad jos suinteresuotumas pareikšti ieškinį išliko net po to, kai Komisija atskleidė prašomus dokumentus (pasibaigus procedūrai dėl įsipareigojimų neįvykdymo prieš Lenkijos Respubliką), nes kyla rizika, kad tokia tariamai neteisėta situacija gali dažnai pasikartoti ateityje.

71. Be to, reikia apibrėžti situaciją, kuri galėtų pasikartoti ateityje ir kuria būtų galima pagrįsti suinteresuotumo pareikšti ieškinį išlikimą.

72. Apeliantės teigimu, tai yra Komisijos pateiktas Reglamento Nr. 1049/2001 4 straipsnio 2 dalies trečios įtrauktos aiškinimas, kuriuo ji vadovaujasi. Taigi apeliantė mano, jog vien aplinkybė, kad Komisija gali ateityje panašiai aiškinti tą nuostatą, t. y. kad ji gali atmesti prašymą suteikti galimybę susipažinti su dokumentais vykstant procedūrai dėl įsipareigojimų neįvykdymo prieš valstybę narę, lemia tai, kad suinteresuotumas pareikšti ieškinį išliko ir kad būtina tęsti procesą, kol bus priimtas sprendimas dėl bylos esmės.

73. Toks sprendimas turėtų paradoksalių pasekmių: kiekvienu atveju, kai byla susijusi su galimybe susipažinti su dokumentais, vien dėl to Europos Sąjungos institucija gali ateityje skirtingomis aplinkybėmis netinkamai aiškinti konkrečią teisės nuostatą.

74. Siekiant išvengti tokių paradoksalių pasekmių, kai Bendrajame Teisme nagrinėjant bylą dėl galimybės susipažinti su dokumentais nuostatos, kuriomis remiantis nutariama, kad nereikia priimti sprendimo, praranda veiksmingumą, be abejonės, tinkamiau konkrečioms bylos aplinkybėms taikyti tikimybės kriterijų.

75. Toks požiūris visiškai atitinka tai, kas pirma nurodyta dėl suinteresuotumo pareikšti ieškinį pobūdžio, t. y. kad toks suinteresuotumas, kaip jau minėta, turi būti atsiradęs, esantis ir realus, o ne vien hipotetinis.

76. Be abejo, tai nereiškia, kad taikant tikimybės kriterijų reikia vertinti tik situaciją, kuri susiklostė nagrinėjamoje byloje, tai gali būti ir panaši situacija, kuri susijusi su tokiais pačiais faktinėmis aplinkybėmis.

77. Tai patvirtina šiuo klausimu išanalizuota Teisingumo Teismo jurisprudencija, nes sprendime, kurį apeliantė taip pat cituoja kaip savo argumentų pagrindą, Teisingumo Teismas primena, kad šis suinteresuotumas išlieka, jei toks neteisėtumas galėtų pasikartoti ateityje, „neatsižvelgiant į konkrečias nagrinėjamos bylos aplinkybes“¹⁵.

15 2007 m. birželio 7 d. Sprendimo *Wunenburger* / Komisija, C-362/05 P, EU:C:2007:322, 52 punktas).

78. Šio sakinio prasmė, nagrinėjant visą Teisingumo Teismo argumentaciją, yra ta, kad ieškovas gali išlaikyti suinteresuotumą pareikšti ieškinį teisme, jeigu įrodo, kad tariamas neteisėtumas gali pasikartoti ateityje, taip pat panašiose ir netapačiose nagrinėjamam atvejui bylose¹⁶.

79. Šiuo atveju situacija, į kurią reikia atsižvelgti vertinant, kokia pasikartojimo tikimybė, yra tokia: asociacijos, atstovaujančios komerciniams interesams, prašymas suteikti galimybę susipažinti su dokumentais vykstant procedūrai dėl išpareigojimų neįvykdymo, per kurią valstybė narė, siekdama išvengti išpareigojimų neįvykdymo padarinių, praneša Komisijai apie įstatymo, kuriuo siekiama iš dalies pakeisti nuostatas, laikomas neteisėtomis, projektą. Prašomi dokumentai, be kita ko, yra dvi pačios Komisijos ir kitos valstybės narės per šią procedūrą pateiktos nuomonės.

80. Akivaizdu, kad tokia situacija yra neįprasta, ir tikimybė, kad ji pasikartos, be abejonės, negali būti didelė.

81. Šiuo klausimu apeliantė nepateikė jokių konkrečių pastabų, nes, kaip minėta, ji tik nurodė, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai pasirinko faktinę aplinkybę, kuria rėmėsi, vertindamas tikimybę.

82. Atvirkščiai, Komisija, teigdama, kad, jos nuomone, tai yra faktinė, o ne teisinė situacija, ir jos vertinimo, kurį atliko Bendrasis Teismas, negalima tikrinti apeliacine tvarka, kelis kartus rašytinėse pastabose, kurios patvirtintos per teismo posėdį, nurodė, kad ši situacija yra netipiška, ir patvirtino, jog iš patirties matyti, jog tokia situacija susiklosto retai, taigi mažai tikėtina, kad netrukus ji pasikartos.

83. Siekiant įvertinti, ar Bendrasis Teismas iš tikrųjų padarė teisės klaidą, teigdamas, jog mažai tikėtina, kad gali pasikartoti situacija, dėl kurios kilo ginčas nagrinėjamoje byloje, labai naudinga palyginti šį atvejį su ankstesne Teisingumo Teismo nagrinėta byla, kuria savo pastabas grindė visos bylos šalys, visų pirma Švedijos vyriausybė rašytinėse pastabose, taip pat apeliantė per posėdį.

84. Byloje C-57/16 P Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) priėmė sprendimą dėl apeliacine tvarka apskūsto Bendrojo Teismo sprendimo, susijusio su galimybe susipažinti su Komisijos dokumentais, taip pat – šiuo atžvilgiu nustatytas glaudesnis ryšys su nagrinėjama byla – pripažino, kad Komisijos prašymas nutraukti bylą nepriimant sprendimo turi būti patenkintas, nes po teismo posėdžio ir prieš priimant sprendimą ieškovei buvo perduoti jos prašomi dokumentai.

85. Šiuo atveju Teisingumo Teismas, taip pat remdamasis ankstesne savo jurisprudencija, nusprendė, kad *tam tikrais atvejais*, net ir po prašomų dokumentų pateikimo, ieškovas gali būti suinteresuotas pareikšti ieškinį dėl panaikinimo¹⁷, tačiau tik tuo atveju, kai egzistuoja tam tikros sąlygos, kurias Teisingumo Teismas nustatė konkrečiu atveju, bet kurių, kaip matysime, nėra šioje byloje. Šiuo atveju jis nusprendė, kad „*šiomis aplinkybėmis*“ laikytina, kad ieškovė išlaikė suinteresuotumą bylos baigtimi ir kad „[a]tsižvelgiant į grėsmę, kad tariamas neteisėtumas gali pasikartoti, ir *į šiame sprendime nurodytas ypatingas aplinkybes*, toks suinteresuotumas pripažintinas siekiant užtikrinti tinkamą teisingumo vykdymą“.¹⁸

86. Sprendime, priimtame byloje C-57/16 P, Teisingumo Teismas nepatvirtino, kaip teigia ieškovė, bendrojo principo, susijusio su suinteresuotumo pareikšti ieškinį teisme išlikimu, nagrinėjant bylas dėl galimybės susipažinti su Europos Sąjungos institucijų dokumentais.

16 Iš tikrųjų, Teisingumo Teismo sprendime, susijusiame su įdarbinimo atrankos procedūra, nurodyta, kad „apeliantas išsaugojo suinteresuotumą teismo sprendimo, susijusio su nagrinėjamos atrankos procedūros teisėtumu, priėmimu, siekdamas, kad analogiškoje nagrinėjamai procedūroje ateityje nekiltų tariamas neteisėtumas. Šiuo atžvilgiu Pirmosios instancijos teismas rėmėsi apelianto pagrindu, susijusiu su atrankos procedūros neteisėtumu dėl to, kad kandidatų pirminės atrankos rezultatas buvo patvirtintas generalinio direktoriaus raštu. Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad negalima atmesti galimybės, jog generalinis direktorius gali atlikti panašų vaidmenį vėlesnėje analogiškoje atrankos procedūroje.“

17 2018 m. rugsėjo 4 d. Sprendimo *ClientEarth / Komisija*, C-57/16 P, EU:C:2018:660, 48 punktas. Iškirta mano.

18 2018 m. rugsėjo 4 d. Sprendimo *ClientEarth / Komisija*, C-57/16 P, EU:C:2018:660, 56 punktas. Iškirta mano.

87. Atvirksčiai, jis paaiškino, išsklaidydamas kelias abejones, kurių galėjo kilti skaitant tam tikrus Bendrojo Teismo sprendimus¹⁹, kad byloje, susijusiose su galimybe susipažinti su dokumentais, suinteresuotumas pareikšti ieškinį teisme išlieka po to, kai Europos Sąjungos institucija pateikia prašomus dokumentus, tik išimtiniais atvejais, todėl galioja taisyklė, kad suteikus galimybę susipažinti su dokumentais nebelieka bylos dalyko ir išnyksta suinteresuotumas pareikšti ieškinį teisme.

88. Tokia išimtinė aplinkybė, t. y. suinteresuotumo pareikšti ieškinį teisme išlikimas, iš tiesų gali atsirasti arba ne, atsižvelgiant į tam tikrus kintamuosius: pareiškėjo ir atitinkamų interesų pobūdį ir konkrečius taikytinus teisės aktus, prašyme suteikti galimybę susipažinti su dokumentais nurodytų aktų rūšį, procedūros, su kuria susiję prašomi dokumentai, pobūdį ir išimtį, kuria Komisija grindžia atsisakymą suteikti galimybę susipažinti su dokumentais.

89. Visi šie kintamieji, kurie, atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta pirma, yra, mano nuomone, „ypatingos aplinkybės“, dėl kurių galima išlaikyti suinteresuotumą pareikšti ieškinį, byloje C-57/16 P yra kitokie nei šiuo metu nagrinėjamoje byloje, todėl reikia surasti kitą sprendimą.

90. Ieškovas byloje C-57/16 P yra pelno nesiekianti asociacija, užtikrinanti aplinkos srities interesų apsaugą; nagrinėjamoje byloje apeliante yra lošimo automatų gamintojų, platintojų ir azartinių lošimų srities veiklos vykdytojų interesus ginanti asociacija.

91. Teisės gauti informaciją apie aplinką atveju, kaip žinoma, taikoma speciali tvarka dėl teisės aktų skaidrumo, pagal kurią reikalaujama, be kita ko, siaurai aiškinti atsisakymo suteikti informaciją pagrindus²⁰.

92. Kiek tai susiję su dokumentų, su kuriais prašoma suteikti galimybę susipažinti, rūšimi, pažymėtina, kad byloje C-57/16 P tai buvo poveikio vertinimo ataskaitos ir su jomis pateiktos Poveikio vertinimo valdybos nuomonės, kuriose buvo informacijos, sudarančios svarbius Sąjungos teisėkūros procedūros elementus, kurie laikomi teisėkūros priemonės pagrindo dalimi. Iš to matyti, kad atsisakymo pagrindas turi būti aiškinamas siaurai, atsižvelgiant į visuomenės interesą, kuris būtų patenkinamas atskleidus prašomą informaciją, taip siekiant didesnio šios informacijos skaidrumo²¹.

93. Šioje byloje prašyme dėl galimybės susipažinti su dokumentais nurodyti dokumentai yra pačios Komisijos ir valstybės narės pateiktos nuomonės dėl pasiūlymo, kuriuo iš dalies keičiamas teisės aktas, pateiktas Lenkijos Respublikos, kad išvengtų procedūros dėl įsipareigojimų neįvykdymo pasekmių.

94. Iš tikrųjų reikia priminti, kad byla C-57/16 P buvo neginčijamai susijusi su teisėkūros procedūra²², o nagrinėjamu atveju, kaip jau minėta, vyksta teisėkūros procedūra, kuri yra funkcinio požiūriu susijusi su vienos valstybės narės atžvilgiu vykdoma procedūra dėl įsipareigojimų neįvykdymo, kurioje, remiantis suformuota jurisprudencija, turi būti išsaugotas konfidencialus Komisijos ir valstybių narių dialogas.

¹⁹ T-540/15, EU:T:2018:167.

²⁰ 2006 m. rugsėjo 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1367/2006 dėl Orhuso konvencijos dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimančios sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais nuostatų taikymo Bendrijos institucijoms ir organams (OL L 264, 2006, p. 13) 15 konstatuojamoji dalis.

²¹ 2018 m. rugsėjo 4 d. Sprendimo *ClientEarth / Komisija*, C-57/16 P, EU:C:2018:660, 91 ir 100 punktai.

²² Reglamento Nr. 1049/2001 6 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, jog platesnė galimybė susipažinti su dokumentais turėtų būti numatyta tais atvejais, kai Sąjungos institucijos veikia kaip teisės aktų leidėjos. Iš tiesų piliečių galimybė kontroliuoti ir susipažinti su visa informacija, kuri laikoma Sąjungos teisėkūros priemonės pagrindu, yra jų veiksmingo naudojimosi demokratinėmis teisėmis, visų pirma numatytomis ES sutarties 10 straipsnio 3 dalyje, sąlyga. Šių teisių įgyvendinimas reiškia ne tik tai, kad šie piliečiai naudojami atitinkama informacija, norėdami suprasti Sąjungos institucijų pasirinkimus per teisėkūros procedūrą, bet taip pat tai, kad jie turi turėti galimybę susipažinti su informacija tinkamu laiku, kad galėtų veiksmingai pareikšti nuomonę dėl šių pasirinkimų (2018 m. rugsėjo 4 d. Sprendimo *ClientEarth / Komisija*, C-57/16 P, EU:C:2018:660, 84 punktas).

95. Šiuo klausimu negalima abejoti glaudžiu ginčijamų dokumentų ir procedūros dėl išipareigojimų neįvykdymo ryšiu, kurį ne kartą rašytinėse pastabose ir per teismo posėdį nurodė Komisija, per teismo posėdį patvirtino Lenkijos Respublika, ir kuris nebuvo paneigtas konkrečiomis apeliančios pastabomis; ji tik pateikė kategoriškus su bylos esme nesusijusius prieštaravimus, nors iki bylos nagrinėjimo Teisingumo Teisme galėjo susipažinti su jos turiniu.

96. Iš tiesų reikėtų priminti, kad Teisingumo Teismas ne kartą nurodė, jog bylos, susijusios su procedūros dėl išipareigojimų neįvykdymo ikiteisminiu etapu, dokumentai, siekiant apsaugoti tyrimų tikslus, sudaro vieną dokumentų kategoriją, ir neturi būti daromas skirtumas pagal bylos dokumento rūšį ar atitinkamų dokumentų autorių²³.

97. Skiriasi ir šaltinis, kuriuo abiejose bylose Komisija grindė atsisakymą suteikti galimybę susipažinti su dokumentais. Kadangi byla C-57/16 P buvo susijusi su teisėkūros procedūra, Komisija rėmėsi Reglamento Nr. 1049/2001 4 straipsnio 3 dalies pirma pastraipa, motyvuodama atsisakymą suteikti galimybę susipažinti su dokumentais būtinybe turėti erdvės apmąstymams, nepatiriant išorės spaudimo dėl siūlytinių politinių iniciatyvų.

98. Vis dėlto šioje byloje Komisija atsisakymą suteikti galimybę susipažinti su prašomais dokumentais grindė Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 4 straipsnio 2 dalies trečia įtrauka, motyvuodama tuo, kad minėtose nuomonėse buvo pateikti vertinimai, tiesiogiai susiję su procedūra dėl išipareigojimų neįvykdymo, kuriuos atskleidus būtų pakenkta valstybių ir Komisijos dialogui ikiteisminiu procedūros dėl išipareigojimų neįvykdymo etapu.

99. Trumpai aptarsiu Komisijos atsisakymo motyvus, taigi ir Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 4 straipsnio 2 dalies trečios įtraukos aiškinimą, nors dėl pirma nurodytų priežasčių tai nėra tiesioginis mano išvados analizės objektas.

100. Teisės susipažinti su Europos Sąjungos institucijų dokumentais taisyklė yra grindžiama kuo didesniu skaidrumu, todėl galimybė atsakyti leisti susipažinti su dokumentais dėl specifinių priežasčių yra išimtis, kuri, kiek ja nukrypstama nuo bendrojo principo, turi būti taikoma siaurai²⁴; Teisingumo Teismo jurisprudencijoje požiūris į tokių principų taikymą skiriasi.

101. Sprendime byloje C-57/16 P iš esmės prašoma paaiškinti šių išimčių taikymo apimtį, atsižvelgiant į dokumentų pobūdį, subjektus ir procedūras. Iš tiesų, jeigu teisėkūros procedūroje teisė susipažinti su dokumentais yra taikoma plačiausia apimtimi (juo labiau kad siekiama apsaugoti su aplinka susijusius interesus), ikiteisminiu procedūros dėl išipareigojimų neįvykdymo arba plačiąja prasme patikrinimo etapu tokia diskrecija siaurėja ir, derinant skaidrumo bei konfidencialumo interesus, pirmenybė teikiama pastariesiems, taip suteikiant galimybę Europos Sąjungos institucijoms pasinaudoti bendrosiomis prezumpcijomis.

102. Reglamento Nr. 1049/2001 4 straipsnyje, visų pirma jo 2 dalyje, numatyta išimčių sistema yra būtent pagrįsta konkrečioje situacijoje tarpusavyje prieštaraujančių interesų, t. y. interesų, kuriems aptariamų dokumentų atskleidimas būtų palankus, ir interesų, kuriems toks atskleidimas pakenktų, palyginimu. Sprendimas dėl prašymo sudaryti galimybę susipažinti su dokumentais priklauso nuo to, kokie interesai yra svarbesni konkrečiu atveju²⁵.

23 2013 m. lapkričio 14 d. Sprendimo *LPN / Komisija*, C-514/11 P ir C-605/11 P, EU:C:2013:738, 64 punktas ir 2015 m. liepos 16 d. Sprendimo *ClientEarth / Komisija*, C-612/13 P, EU:C:2015:486, 74 punktas.

24 2018 m. rugsėjo 4 d. Sprendimo *ClientEarth / Komisija*, C-57/16 P, EU:C:2018:660, 78 punktas.

25 2013 m. lapkričio 14 d. Sprendimo *LPN / Komisija*, C-514/11 P ir C-605/11 P, EU:C:2013:738, 42 punktas.

103. Vadovaudamosi išimtimi, kuria remiasi Komisija nagrinėjamu atveju, t. y. išimtimi, įtvirtinta Reglamento Nr. 1049/2001 4 straipsnio 2 dalies trečioje įtraukoje, Sąjungos institucijos nesuteikia galimybės susipažinti su dokumentais, dėl kurių nukentėtų inspekcijų, tyrimų ir audito tikslų apsauga, nebent atitinkamų dokumentų atskleidimo reikalautų viršesnis viešasis interesas²⁶.

104. Teisingumo Teismas yra pripažinęs bendrąją konfidencialumo prezumpciją dėl penkių dokumentų rūšių, tarp kurių yra dokumentai, susiję su ikiteismine procedūra dėl išipareigojimų nevykdymo, įskaitant dokumentus, kuriais pasikeitė Komisija ir atitinkama valstybė narė vykstant „ES Pilot“ procedūrai²⁷.

105. Taigi tokių prezumpcijų tikslas yra tai, kad atitinkama Sąjungos institucija galėtų laikyti, jog tam tikrų kategorijų dokumentų atskleidimas iš principo kelia grėsmę jos nurodytos išimties saugomam interesui, remdamasi tokiais bendro pobūdžio argumentais ir neprivalėdama konkrečiai ir individualiai išnagrinėti kiekvieno iš šių prašomų dokumentų²⁸.

106. Ikiteismine išipareigojimų neįvykdymo procedūra siekiama suteikti atitinkamai valstybei narei galimybę, pirma, įvykdyti iš Sąjungos teisės kylančius išipareigojimus ir, antra, tinkamai pateikti savo gynybos argumentus atsakant į Komisijos pateiktus kaltinimus²⁹.

107. Taigi dokumentų, susijusių su procedūra dėl išipareigojimų nevykdymo, atskleidimas ikiteisiniu šios procedūros etapu taip pat gali pakeisti tokios procedūros pobūdį ir eigą, nes tokiomis aplinkybėmis gali būti dar sudėtingiau pradėti derybų procesą ir sudaryti Komisijos ir atitinkamos valstybės narės sutarimą, kuriuo nutraukiamas pažeidimas, dėl kurio kaltinama, kad būtų laikomasi Sąjungos teisės ir išvengta ieškinio³⁰.

108. Remiantis tuo, kas išdėstyta, darytina išvada, kad galima preziumuoti, jog dokumentų, susijusių su procedūra dėl išipareigojimų nevykdymo, atskleidimas ikiteisiniu jos etapu gali pakeisti šios procedūros pobūdį ir eigą, todėl šis atskleidimas iš principo pakenktų tyrimų tikslų apsaugai, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 1049/2001 4 straipsnio 2 dalies trečią įtrauką³¹.

109. Be to, Teisingumo Teismas patikslino, kad ši bendroji prezumpcija neužkerta kelio galimybei įrodyti, kad prašomam atskleisti konkrečiam dokumentui ši prezumpcija netaikoma arba kad egzistuoja atitinkamo dokumento atskleidimą pateisinantis svarbesnis visuomenės interesas, numatytas Reglamento Nr. 1049/2001 4 straipsnio 2 dalies pabaigoje³². Tačiau ši įrodinėjimo pareiga tenka ieškovui³³ ir šioje byloje, ji, atrodo, nebuvo įvykdyta.

110. Nepanašu, kad būtų galima atmesti galimybę taikyti bendrąją prezumpciją nagrinėjamu atveju; iš tikrųjų kalbame apie procedūrą dėl išipareigojimų neįvykdymo, nors ir su tam tikrais ypatumais.

111. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, galima daryti išvadą, kad apeliantė neįrodė, kad išlaikė suinteresuotumą pareikšti ieškinį po to, kai nagrinėjant bylą Bendrajame Teisme jai buvo suteikta galimybė susipažinti su prašomais dokumentais, kuriuos Komisija iš pradžių atsisakė atskleisti.

26 2015 m. liepos 16 d. Sprendimo *ClientEarth* / Komisija, C-612/13 P, EU:C:2015:486, 58 punktas.

27 2018 m. rugsėjo 4 d. Sprendimo *ClientEarth* / Komisija, C-57/16 P, EU:C:2018:660, 81 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija.

28 2018 m. rugsėjo 4 d. Sprendimo *ClientEarth* / Komisija, C-57/16 P, EU:C:2018:660, 52 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija.

29 2013 m. lapkričio 14 d. Sprendimo *LPN* / Komisija, C-514/11 P ir C-605/11 P, EU:C:2013:738, 62 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija.

30 2013 m. lapkričio 14 d. Sprendimo *LPN* / Komisija, C-514/11 P ir C-605/11 P, EU:C:2013:738, 63 punktas.

31 2013 m. lapkričio 14 d. Sprendimo *LPN* / Komisija, C-514/11 P ir C-605/11 P, EU:C:2013:738, 65 punktas.

32 2013 m. lapkričio 14 d. Sprendimo *LPN* / Komisija, C-514/11 P ir C-605/11 P, EU:C:2013:738, 66 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija.

33 2015 m. liepos 16 d. Sprendimo *ClientEarth* / Komisija, C-612/13 P, EU:C:2015:486, 90 punktas.

112. Bendrasis Teismas, kiek tai susiję su pirmuoju apeliacinio skundo pagrindu, nepadarė teisės klaidos, kai nutarė, jog mažai tikėtina, kad ieškovės nurodytas tariamas neteisėtumas galėtų pasikartoti ateityje, ir kai atlikdamas šį vertinimą nurodė, kad svarbu nustatyti, ar ateityje gali susiklostyti į šioje byloje nagrinėjamą panaši situacija.

113. Atsižvelgiant į procedūros dėl įsipareigojimų neįvykdymo, kuriai vykstant buvo pateiktas prašymas susipažinti su dokumentais, pobūdį, į patį prašomų atskleisti dokumentų pobūdį ir į prašymą pateikusį subjektą, taip pat į sritį, kurioje vyksta procesas, negalima taikyti Sprendime C-57/16 P išdėstyto išimtinio Teisingumo Teismo principo.

114. Taigi lieka galioti Sprendimu C-57/16 P patvirtintas bendrasis principas, kad, nesant ypatingų sąlygų, Bendrasis Teismas gali nutraukti bylos nagrinėjimą, nes nereikia priimti sprendimo, kai byloje dėl teisės susipažinti su dokumentais šie dokumentai pateikiami vykstant procesui ir šalis neįrodo konkretaus suinteresuotumo, kuriuo būtų galima pateisinti tolesnį bylos nagrinėjimą.

115. Šioje byloje nėra konkrečių priežasčių, dėl kurių būtų galima manyti, kad apeliantė yra „ypač neapsaugota nuo tokio minėtos prezumpcijos taikymo ateityje“, skirtingai nei ieškovė byloje C-57/16 P, kurios, kaip pelno nesiekiančios organizacijos, siekiančios užtikrinti aplinkos apsaugą, vienas iš uždavinių yra skatinti skaidrumą ir didesnę Sąjungos teisėkūros procedūrų teisėtumą aplinkos apsaugos srityje. Taigi, kaip nurodė Teisingumo Teismas, gali būti, kad ateityje ji vėl prašys galimybes susipažinti su dokumentais, analogiškais ginčijamiems³⁴. To paties negalima pasakyti apie apeliantę, kuri neįrodė, kad yra konkrečiai suinteresuota ginčijamų priemonių panaikinimu, nes, kaip matyti iš pirma išdėstytų argumentų, kitaip nei byloje C-57/16 P, tolesnis bylos nagrinėjimas negalėjo suteikti jokios papildomos realios naudos.

V. Išvada

116. Remdamasis visais išdėstytais argumentais siūlau Teisingumo Teismui atmesti pirmąjį apeliacinio skundo pagrindą kaip nepagrįstą.

³⁴ 2018 m. rugsėjo 4 d. Sprendimo *ClientEarth* / Komisija, C-57/16 P, EU:C:2018:660, 54 punktas.